

Datum 2019-12-20
Diarienummer 115/20

Yttrande över remiss Valfrihetssystem enligt LOV för ledsagning enligt socialtjänstlagen och ledsagarservice enligt LSS

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor avstyrker remissen med hänvisning till följande yttrande:

Ledsagning enligt SoL, ledsagarservice enligt LSS och hemtjänst i ett gemensamt valfrihetssystem

Kopplingen ledsagning och hemtjänst är problematisk. Erfarenheten visar att det ofrånkomligen blir hemtjänstens villkor som blir rådande på bekostnad av utförandet av ledsagning. De ständiga utmaningar hemtjänsten har att hantera för att med en begränsad personalstyrka tillgodose enskilda grundläggande behov kommer även i ett LOV-system prioriteras framför ledsagningsuppdrag.

Förfrågningsunderlaget utgår helt och hållet från ett hemtjänstperspektiv och är inriktat på vård och omsorg. Funktionshinderperspektivet saknas.

Ledsagning är något helt annat än hemtjänst. Ledsagningens syfte att bryta isolering och ge möjlighet att delta i samhällslivet får inget utrymme i förfrågningsunderlaget. Detta behöver framgå mycket tydligare eller så krävs ett eget förfrågningsunderlag för ledsagning.

Gräns för valfrihetssystemet

De geografiska gränserna för utförare bidrar till ojämlik valfrihet för ledsagning eftersom det sannolikt kommer att finnas många primärområden utan privata utförare. Ledsagning utförs utanför hemmet och rådet befarar att de geografiska gränserna kan komma att bli en begränsning i utförandet.

Ersättningsmodell

Rådet är tveksamma till LOV som modell för ledsagning, eftersom underlaget är så litet. Rådet befarar att förutsättningarna som ges i ersättningsmodellen inte kommer att locka särskilt många privata utförare och därför kommer inte valfriheten att öka eller målgruppens situation att förbättras.

Det är bra att det tydligt framgår att omkostnader i samband med ledsagning inte ska belasta den enskilde. Rådet anser dock att formuleringen ”skäliga omkostnader” medger alltför stort tolkningsutrymme för utföraren. Det finns risk för att utföraren avstår från att utföra ledsagning till dyrare aktiviteter.

Kompetens

Kompetenskraven för ledsagning och hemtjänst är inte desamma. Det är inte i första hand omsorgskompetens som behövs för att utföra ledsagningsuppdrag. Vård och patientperspektivet är alltför starkt. Ledsagare behöver naturligtvis kunna hantera olika medicinska tillstånd men krav på kompetenser kring olika funktionsnedsättningar och konsekvenserna av dessa är lika angelägna men saknas i förfrågningsunderlaget. Exempel på sådana är teckenspråkighet, dövblindhet och kompetenser kring autism eller intellektuella funktionsnedsättningar.

Att utgå från kompetensnivån på ledsagning enligt SoL är förödande för flera grupper som har ledsagning enligt LSS exempelvis personer med autism eller intellektuell funktionsnedsättning.

Den personliga kännedomen om och relationen till den enskilde kan ibland vara den bästa eller till och med enda möjligheten för utförande av ledsagning. Rådet anser att PAN-anställningar skapar en sådan flexibilitet för den enskilde att detta bör övervägas som komplement.

Övrigt

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor anser att intentionerna i förslaget är goda men bedömer att ledsagning inte blir attraktivt att bedriva för utförare utanför det fåtal som redan är utförare av hemtjänst. Underlaget, 1280 personer med beslut om ledsagning, är alltför litet. Valfriheten för den enskilde riskerar därför bli mer begränsad än i dagens utförande.

Idag lever staden inte upp till syftet med ledsagning att nå skälig levnadsnivå vare sig när det gäller innehåll eller tid.

När det gäller tilläggstjänster oroar sig rådet för att det kan bli en fälla för brukare som är i underläge kan känna sig tvingade att köpa sådana.

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor

Bilaga PU 2020-02-03